

ISSN 1016-9954

Št. 62 · Oktober 2001 · Slovenska izdaja

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Lihtenštajn
Nemčija
Slovenija
Švica

**2002 –
Mednarodno
leto gora**

www.cipra.org

Mednarodno leto gora

Drage bralke, dragi bralci!

Organizacija združenih narodov je leto 2002 razglasila za «mednarodno leto gora». S tem je bilo potrjeno dejstvo, da so gore izredno pomembne za preživetje človeštva, zato si je treba na mednarodni, državni, regionalni in lokalni ravni prizadevati za varstvo občutljivih gorskih ekosistemov ter za pospeševanje trajnostnega razvoja gorskih območij.

In priložnosti za to je zelo veliko. Predlog za razglasitev mednarodnega leta gora ni prišel iz ene od alpskih držav ali iz ameriškega Skalnega gorovja, temveč iz Kirgizistana, gorate države, ki je bila nekoč del Sovjetske zveze. Jasno je torej, da gre v tem letu v precejšnji meri tudi za solidarnost. Solidarnost med revnimi in bogatimi gorskimi območji, solidarnost med tistimi, ki imajo koristi od «storitev», ki jih nudijo gorska območja, npr. od vode, lepote krajine, virov biološke raznolikosti, in tistimi, ki v gorskih področjih živijo in se borijo za svoj obstoj.

Leto 2002 ponuja priložnost za začetek izvajanja trajnostnih projektov: v Alpah je to udejanjanje Alpske konvencije, v svetu spodbujanje solidarnosti. Treba je okrepiti sodelovanje med vzhodom in zahodom, severom in jugom, pospešiti pobude za izboljšanje življenjskih pogojev v gorskih območjih, vzpostaviti omrežja za sodelovanje. S tem bi postavili usmeritve za delo tudi v času po mednarodnem letu gora, ki bo tako ali tako hitro pozabljeno v smislu «Ali še veste, katero mednarodno leto je bilo lansko leto?».

Datumi pomembnih konferenc so začasno določeni. Ko se bo mednarodno leto gora izteklo, pa bomo vedeli, ali so države postavile smernice, ki bodo delovale dolgoročno in prispevale k pravičnejšemu svetu.

*Andreas Götz
Direktor CIPRE-International*

Do tu vse lepo in prav.

Vendar pa obstaja nevarnost, da se bodo uradniki vseh držav in tudi predstavniki nevladnih organizacij pri svojem delu omejili predvsem na razpravo o pomembnih obsežnih dokumentih na pomembnih mednarodnih konferencah. To sicer utegne biti upravičeno, ne sme pa povzročiti, da bodo priložnosti, ki jih to leto ponuja, ostale neizkoriščene.

Popravek k št. 61 CIPRA-Info:

Na 6. strani se besedilo pod sliko glasi takole: «Ledenik La Flégčre et la Mer de Glace pri Chamonixu se je v obdobju od 1900 do 2000 močno skrčil».

Pravilno bi moralo biti: «Ledenik La Mer de Glace pri Chamonixu (posneto z La Flégčre) se je v obdobju od 1900 do 2000 močno skrčil.» Za napako se opravičujemo!

VSEBINA

● Leto gora 2002

4 Mednarodno leto gora 2002

6 Kaj se bo dogajalo v letu gora?

● Poletna akademija

7 Poletna akademija leta 2001: omreženi v Alpah

8 Načrtovana krajina

9 Ocena poletne akademije 2000

Postopek poravnave v dolini Gastein

Publikacije

10 Alpski turizem: izšel je zbornik letne konference v Trentu 2000

Nova območja svetovne naravne dediščine morda tudi v Alpah

11 Kmalu bo izšlo 2. poročilo o Alpah!

Alpska konvencija

12 Italija: gradnja novih cest namesto uresničevanja prometnega protokola

● Bela knjiga/ Črna lista

13 Certificiranje gozdov v Lihtenštajnu

Projekti za gradnjo cest v Italiji

● Poročila iz dežel

14 Nadaljuje se gradnja avtoceste A7 do Füssna

Cestnina za tovorna vozila v Nemčiji: korak naprej k pravičnejšim cenam v evropskem tovornem prometu

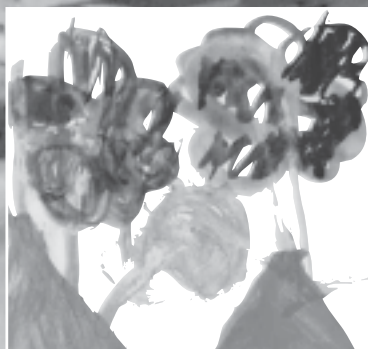
Italija in male hidroelektrarne

15 Zasnova turističnega razvoja za gorsko območje v Lihtenštajnu

Neodkritost razprav o varnosti ogroža alpske ledenike

Nemčija: projekt okoljskega izobraževanja v okviru mednarodnega leta gora

16 Kako vidijo Alpe otroci

Mednarodno leto gora 2002

Gore so na vseh celinah, od ekvatorja do tečajnika in v najrazličnejših podnebnih pasovih. Obsegajo različne kombinacije ekosistemov in nam že tisočletja dajejo dragocene naravne vire, kot so voda, energija, raznolikost rastlinskih in živalskih vrst. Poleg tega so pomembne kot območje kulturne dediščine in sprostitveno območje. Vendar pa gorska območja in njihove naravne vire ogrožajo globalizacija, urbanizacija in množični turizem.

Ur. – Gore pokrivajo četrtno zemeljskega površja in nudijo življenjski prostor skorajda desetini svetovnega prebivalstva. Približno polovica človeštva dobiva vodo iz gorskih območij.

Leta 1998 je generalna skupščina OZN sprejela sklep, da se na predlog Kirgizistana leto 2002 razglasi za mednarodno leto gora. Vodenje priprav je v sodelovanju z vladami posameznih držav, z drugimi organizacijami OZN in nevladnimi organizacijami prevzela Organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO).

Cilj mednarodnega leta gora 2000 je priznanje pomena gora za preživetje človeštva povsod po svetu, zato bodo na mednarodni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni izpeljane dejavnosti, katerih namen je varstvo občutljivih gorskih ekosistemov in spodbujanje trajnostnega razvoja v gorskih območjih.

Mednarodno leto gora in Agenda 21

Mednarodno leto gora je pomemben korak v dolgotrajnem procesu, ki se je začel leta 1992 na konferenci o okolju v Rio de Janeiru, kjer je bila sprejeta Agenda 21 – svetovni program ukrepov za trajnostni razvoj vse do 21. stoletja. 13. poglavje Agende («Managing fragile ecosystems: sustainable mountain development») določa gorskim območjem skupaj s podnebnimi spremembami, izsekovanjem tropskih gozdov in širjenjem puščav osrednje mesto v svetovni razpravi o okolju in razvoju.

V letih «po Riu» so bile dane pobude za izvedbo številnih dejavnosti, raziskovalnih programov, projektov, zelo dejavno je potekala tudi izmenjava informacij o temah, ki so se navezovala na problematiko gorskih območij.

Mednarodno leto je tako dobra priložnost za spodbujanje uresničevanja 13. poglavja. To leto naj ne bi predstavljalo samo nekega obdobja številnih prireditvev, temveč naj bi tudi spodbudilo dolgoročneje in konkretne dejavnosti, katerih učinek bi segal prek leta 2002.

Varstvo s trajnostnim razvojem

Cilj mednarodnega leta gora je varstvo gorskih območij v obliki spodbujanja trajnostnega razvoja v teh območjih. Sem sodijo stalni ukrepi za varstvo okolja in za vzpostavljanje miru v gorskih regijah, kjer potekajo oboroženi spopadi.

Zavedanje mednarodne javnosti o pomenu in občutljivosti gorskih ekosistemov ter naravnih virov naj bi še nadalje izoblikovali in krepili, prav tako velja to za vedenje o dinamiki in funkciji teh ekosistemov. Ohranjali in spodbujali pa naj bi tudi kulturno dediščino v gorskih območjih.

Vse te cilje je mogoče doseči z zagotavljanjem in izmenjavo informacij, z oblikovanjem okoljske zavesti in senzibiliziranjem javnosti, z izobraževanjem in nadaljnjim izpopolnjevanjem, objavljanjem uspešnih študij primerov in priporočil, ki izhajajo iz le-teh.

Rezultate lahko pričakujemo na vseh ravneh

Rezultate lahko pričakujemo na vseh štirih ravneh delovanja: na globalni, regionalni, nacionalni in lokalni ravni.

Na lokalni ravni bodo tekla prizadevanja za večjo ozaveščenost glede pomena in občutljivosti gorskih ekosistemov ter naravnih virov. Nadaljnji cilji so ugotavljanje nujnosti trajnostnih razvojnih zasnov ter zagotavljanje načinov obveščanja. Prav tako pa so teme v mednarodnem letu gora tudi dolgoročno raziskovanje in/ ali razvojni projekti kritičnih tem, kot so trajnostna raba virov, raziskovanje učinkov podnebnih sprememb na okolje, biološka raznovrstnost, upravljanje z zavarovanimi območji, ekološki turizem, kulturna dediščina, trajnostno gospodarjenje.

Na regionalni ravni so med drugim predvidene konference z najširšo udeležbo javnosti.

Na nacionalni ravni so teme mednarodnega leta gora smernice za trajnostni razvoj in začetek izvajanja posameznih aktivnosti. Nadalje je predvidena tako priprava študijskega gradiva in učnih načrtov za teme, pomembne za gorska območja, ki bodo vključeni v izobraževalni program šol, univerz, planinskih društev, športnih društev, turističnih organizacij, kmetijskih šol, kakor tudi vzpostavitev mehanizmov, kot je nacionalni odbor za nadzorovanje izvajanja trajnostnega razvoja.

Na lokalni ravni se bodo posebej izvajale pobude in dejavnosti tudi za socialno šibkejšo skupine.

Omrežje akterjev

Številne organizacije, inštitucije in zasebniki, ki so se že doslej povsod po svetu zavzemali za trajnostni razvoj gorskih območij, naj bi se sedaj združili v skupno omrežje.

Dosedanjo strukturo organizacije sestavljajo naslednji akterji: FAO kot organizacija, ki vodi priprave na mednarodno leto gora in usklajuje izvajanje 13. poglavja, druge inštitucije OZN, kot so Organizacija za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO), Program ZN za okolje (UNEP), Program ZN za razvoj (UNDP) in Univerza ZN (UNU), ki sodelujejo s FAO, organizacijo Inter-Agency Group on Mountains, združenjem uradov OZN, obojestranskimi darovalci, nevladnimi organizacijami in raziskovalnimi inštitucijami.

Ideja o ustanovitvi mednarodnega pokroviteljskega odbora se uresničuje ravno v tem trenutku. Za udeležanje trajnostnega razvoja gorskih območij so zelo pomembni akterji vlade posameznih držav in lokalni upravni organi. FAO, UNESCO, UNEP, UNDP in UNU so pristojni za vodenje dialoga med nacionalnimi dejavniki.

Resolucija OZN spodbuja sodelovanje nevladnih organizacij, prav tako lahko pričakujemo, da bodo sodelovale različne raziskovalne inštitucije. Pomembno vlogo bo imelo tudi Mednarodno združenje za ohranitev narave in naravnih virov (IUCN).

V okviru 13. poglavja kot tudi v mednarodnem letu gora bodo najvažnejšo vlogo odigrali vsi prebivalci gorskih območij in gorskih občin. Za projekte, ki se izvajajo, je zelo pomembno, da dobijo podporo «od spodaj», če želimo doseči, da bo trajnostno načelo uresničeno tudi po letu 2002. Domače prebivalstvo pozna svoje področje, kulturo in ekologijo kraja. Lahko utemeljijo projekte, ki jim bodo prinesli tudi višjo kakovost življenja.

Ne nazadnje pa lahko vsakdo z osebnim prizadevanjem in s svojim ravnanjem prispeva, da bo mednarodno leto gora zares uspešno.

Leto 2002 je tudi mednarodno leto ekološkega turizma

Za neposredno izvajanje mednarodnega leta ekološkega turizma, ki bo potekalo vzporedno z mednarodnim letom gora, je pristojna svetovna turistična organizacija (WTO) v sodelovanju z UNEP-om. Vendar pa so do leta ekološkega turizma kritično nastrojene predvsem nevladne organizacije z razvojnega in okoljskega področja. Prav vlade držav v razvoju pogosto zlorabljajo znak «ekološkega turizma», da bi tako lahko zemljišča oddale v zakup turističnim

©Gesellschaft für Ökologische Forschung e.V., München

Alpe so najgosteje poseljeno gorsko območje na svetu.

podjetjem, s tem pa bi uničili večinoma trajnostne načine gospodarjenja in življenjsko osnovo družin, plemen ali vasi. Nasprotno pa se občine ali posamezna podjetja v Alpah same zavestno odločajo o izgradnji naravnega turizma, seveda tudi zaradi pritiska gospodarskega razvoja.

Kaj se bo dogajalo v letu gora?

Čeprav so se številne države začele zelo pozno pripravljati na mednarodno leto gora, pa lahko pričakujemo mnogo zanimivih dejavnosti.

Ur.– Organizacija združenih narodov bo razglasila «mednarodno leto gora 2002» decembra letos na 56. generalni skupščini v New Yorku. Glavna prireditev OZN bo ob tej priložnosti interaktivna videokonferenca o vrednosti in pomenu gora od 6. do 10. maja 2002 z naslovom «High Summit 2002: International Conference around the Continents' Highest Mountains». Konferenco bodo istočasno prenašali iz krajev, ki so najbližji najvišjemu vrhu na vsaki celini. Taka globalna predstava je nastala na pobudo italijanskega nacionalnega odbora. Najpomembnejša prireditev na mednarodni ravni pa bo veliko mednarodno srečanje («Bishkek Global Mountain Summit» BGMS) od 28. oktobra do 1. november 2002 v Bišku, glavnem mestu Kirgizistana – Kirgizistan je bil namreč tista država, ki je OZN predlagala razglasitev mednarodnega leta gora. Ker bo istočasno potekalo tudi mednarodno leto ekološkega turizma, bo maja leta 2002 v Quebecu srečanje na vrhu o svetovnem ekološkem turizmu.

Tudi svetovni vrh o trajnostnem razvoju, ki ga poznamo kot «Rio + 10» in bo od 2. do 11. septembra v Johannesburgu, je za leto gora zelo pomemben, čeprav ni v znamenju tega leta in so njegovi cilji zastavljeni širše. Na vrhu naj bi pregledali, kakšni so rezultati procesa, ki se je začel leta 1992 z Agendo 21.

Dejavnosti v Alpah

Italija med drugim načrtuje «Mountain Education Project» za šolarje in študente, deset velikih sejmskih prireditev na temo gora in pripravo televizijskega ter multimedijalnega programa. Spletna stran, ki jo je pripravila italijanska stran na to temo, je že objavljena na internetu: www.montagna.org. Tudi Francija se je že aktivno vključila in načrtuje vrsto dejavnosti.

Švica načrtuje številne dejavnosti in bo kot uvod v mednarodno leto gora organizirala mednarodni simpozij, ki bo od 30. septembra do 4. oktobra 2001 v Interlaknu. V Lihtenštajnu bodo v sodelovanju s številnimi društvi, šolami, inštitucijami in organizacijami pripravili konkretne projekte, dolgoročne dejavnosti, ki naj bi oblikovale zavest ljudi, pa tudi simbolična obeležja mednarodnega leta 2002. Vse, ki naj bi pri tem sodelovali, bodo v dejavnosti pravočasno vključili, njihove ideje pa predstavili na internetu:

www.berge2002.li, ki je prva nacionalna spletna stran na to temo. Letna strokovna konferenca CIPRE v letu gora bo od 12. do 14. septembra prav tako v Lihtenštajnu in bo posvečena temi «Vloga nevladnih organizacij v gorskih območjih».

Gora meseca

V avstrijskem kraju St. Johann im Pogaue je sredi septembra potekala evropska pripravljalna konferenca na srečanje na vrhu o ekološkem turizmu v Quebecu, kjer je bilo govora o temeljih in strategijah ekološkega turizma. Od septembra 2001 dalje objavlja tudi Avstrija svojo spletno stran o mednarodnem letu gora z naslovom www.berge2002.at.

Nemčija načrtuje februarja 2002 uvodno prireditev in strokovno srečanje ob Starnberškem jezeru, glavna tema bo varovanje narave, hribovsko kmetijstvo in gozdarstvo, turizem in infrastruktura oz. promet. Decembra bo zaključna konferenca. Izšla bo tudi brošura o gorskih regijah. Ostale prireditve, ki bodo še organizirane v tem času, bodo objavljene v koledarju prireditev na spletni strani www.berge2002.de. Na Univerzi Erlangen-Nürnberg bo vrsta prireditev z naslovom «Visokogorja našega planeta – ogrožen naravni in življenjski prostor?». Prijatelji narave Nemčije (Naturfreunde Deutschland) bodo v letu 2002 poleg drugih prireditev tudi vsak mesec proglasili «goro meseca».

Slovenski nacionalni odbor bo v okviru mednarodnega leta gora podprl vsaj eno dejavnost na nacionalni ravni in prireditve na lokalni in regionalni ravni, poleg tega pa načrtujejo tudi raziskave in pobude za trajnostni razvoj na različnih področjih, kot je npr. voda.

Druge spletne povezave

Mednarodno leto gora

www.mountains2002.org

www.mtnforum.org

www.mrd-journal.org

www.alpen3000.ch

www.fao.org

www.sanw.unibe.ch

Mednarodno leto ekološkega turizma

www.uneptie.org

www.world-tourism.org

www.twinside.org

Poletna akademija leta 2001: omreženi v Alpah

Od 13.8. do 31.8. 2001 je v Schaanu v Lichtenštajnu CIPRA že četrtoč od leta 1998 organizirala poletno akademijo «Žarišče Alpe». Trinajst udeležencev iz različnih alpskih držav je obiskovalo osnovni tečaj, skoraj štirideset udeležencev pa osrednji seminar.

Na osnovnem tečaju poletne akademije, ki je trajal tri tedne, so se lahko udeleženci seznanili z osnovnimi informacijami o Alpski konvenciji, zemljepis, rabi prostora, naravnih virov, posameznih akterjih v Alpah, človeku in divjih živalih, gorskem gozdu, turizmu, kmetijstvu, regionalnemu razvoju, energiji in prometu. Zahteva CIPRE, naj predavatelji obravnavo problemskih področij z zornega kota svoje države razširijo na celotne Alpe, naj bi pripomogla k temu, da bi alpski prostor obravnavali kot čezmejno regijo.

Udeleženci so tako na seminarju pridobili znanja, ki so si jih lahko pri dotedanjem izobraževanju v okviru specializacij in poglobljanj te vrste le težko pridobili. Kot predavatelje je CIPRA povabila strokovnjake in specialiste s celotnega alpskega prostora, ki delajo v praksi. Udeleženci seminarja so predavatelje tudi ocenili in tako neposredno vplivali na oblikovanje strokovnega seminarja: na ta način so sooblikovali zahteve glede kakovosti predavanj, vplivali pa so tudi na to, kateri od predavateljev bo spet povabljen naslednje leto.

Različen izvor in izobrazba udeležencev

Na poletni akademiji je povezovanje znanja, ki so ga pridobili udeleženci, zavestno potekalo na podlagi obravnave primerov z različnih problemskih področij, še bolj pa je pomembno, da so udeleženci prišli iz različnih okolij in imeli različno izobrazbo. To dejstvo omogoča nastanek omrežja več razsežnosti, ki bo omogočalo lažjo izmenjavo informacij in spoznanj med njimi. Poletne akademije so se udeležili prebivalci Alp iz Avstrije, Francije, Italije, Nemčije in Švice, od Graza do Nice. Njihova strokovna izobrazba je zajemala različna področja: od zemljepisa, krajinskega načrtovanja, biologije, turizma, gozdarskih znanosti, varovanja okolja pa vse do politologije.

Med letošnjo poletno akademijo se je izkazalo, da je oblikovanje omrežja, ki ga sestavljajo udeleženci in predavatelji, najpomembnejši cilj, prek katerega bodo v prihodnje Alpe v zavesti ljudi v širšem smislu obravnavane kot enotna regija.

Nastajanje omrežij

To se je odražalo tudi na osrednjem seminarju «Načrtovana krajina – metode krajinskega načrtovanja v alpskih državah», ki je za udeležence osnovnega tečaja in za številne strokovnjake s področja krajinskega načrtovanja bil priložnost, da lahko prvič razpravljajo o instrumentih in zakonski podlagi krajinskega načrtovanja v vseh alpskih državah. Tovrstni seminarji spodbujajo tudi povezovanje dejavnosti nevladnih organizacij z delovanjem vlade in upravnih organov, poleg tega pa nudijo vpogled v način dela posameznih držav, kar medsebojno povezovanje postavlja na trdnejšo osnovo.

Povezave pa nastajajo tudi ob vsakoletnem srečanju «generacij», ki sledi osrednjemu seminarju. Ob tej priložnosti se srečajo vsi, ki so se letos in v preteklih letih udeležili osnovnega tečaja poletne akademije v Lichtenštajnu. Na skupni večerji in na ekskurziji, ki jo priredijo dan kasneje, imajo udeleženci priložnost, da obnovijo nekdanje in navežejo nove stike.

Menimo, da je bistven in dolgoročen dosežek poletne akademije (tudi medsebojno) prav povezovanje oseb in inštitucij v alpskem prostoru, ki kot samoumevno dejstvo priznava, da so Alpe geografski prostor, ki ni odvisen od državnih meja in znotraj katerega obstajajo številne raznolikosti.

Program poletne akademije je objavljen na spletni strani www.cipra.org.

Peter Schneider, Thomas Kaissl in Thomas Plattner
Udeleženci poletne akademije 2001

©CIPRA-International

Med udeleženci, ki so prišli iz petih različnih držav, se je v treh tednih spletla živahna mreža za prihodnost.

©CIPRA-International

Na srečanju generacij se vsako leto zberejo nekdanji in letošnji udeleženci akademije v Lichtenštajnu.

Načrtovana krajina

V alpskih krajinah poteka živahen proces preobrazbe, dogajajo se velike spremembe, ki so posledica opuščanja kmetijskih zemljišč, urbanizacije in zazidave alpskih dolin, pa tudi zahtev turizma po rabi prostora. Na osrednjem seminarju na poletni akademiji «Žarišče Alpe» 2001 je bilo tako postavljeno vprašanje, kakšna prihodnost čaka krajino v Alpah.

Pri skupinskem delu so bile razprave živahne.

Ur. – Skupaj z Visoko šolo v Rapperswilu je CIPRA v okviru Poletne akademije «Žarišče Alpe» organizirala osrednji seminar, ki je potekal od 23. do 24. avgusta 2001 v Schaaneu v Lihtenštajnu. Pod naslovom «Načrtovana krajina – metode krajinskega načrtovanja v alpskih državah» je šest strokovnjakov iz Avstrije, Francije, Južne Tirolske, Nemčije, Slovenije in Švice predstavilo najvažnejše metode in zasnove krajinskega načrtovanja v svojih državah ter poročalo o svojem delu na podlagi študij posameznih primerov. Udeležencev seminarja je bilo štirideset, prišli pa so iz Avstrije, Francije, Italije, Lihtenštajna, Nemčije in Švice.

Ali alpske naravne in kulturne krajine izgubljajo svoj značaj?

Težko je danes predvideti, kakšen bo razvoj krajine v alpskem prostoru v naslednjih desetletjih. Ali bo mogoče preprečiti zazidavo alpskih dolin? Ali bodo opuščena kmetijska zemljišča na legah, kjer so razmere manj ugodne? Ali bo prišlo do prekomerne rabe zemljišč? Kakšne bodo posledice razvoja turizma za krajino? Ali zaradi vseh teh sprememb obstaja nevarnost, da bodo alpske naravne in kulturne krajine izgubile svoj značaj? Krajinsko načrtovanje je razpeto med ohranjanjem naravnih in sonaravnih življenjskih prostorov ter nadaljnjim razvojem. Zelo pomembna tema,

o kateri teče beseda na skorajda vseh predavanjih, je soudeležba skupnosti oz. prebivalstva pri načrtovanju in uresničevanju zastavljenih ciljev. Le-to je nujno potrebno, če želimo, da bo projekt prebivalstvo sprejelo in pri njegovem izvajanju tudi sodelovalo. Na seminarju je tako postalo jasno, da ne moremo govoriti o enotnem krajinskem načrtovanju v celotnem alpskem prostoru, kajti to področje zaznamujejo zelo različni politični, zakonski in kulturni okvirni pogoji.

Pojem «krajinskega načrtovanja» je težko dojeti

Vsak dan so imeli predavanje trije od predavateljev, po predavanju je sledilo skupinsko delo, ki je potekalo v šestih skupinah v različnih delovnih jezikih. Udeleženci so lahko predavateljem tudi postavljali dodatna vprašanja in z njimi razpravljali o nejasnostih. Cilj skupinskega dela je bila ocena različnih zasnov in metod krajinskega načrtovanja v različnih alpskih državah, ocena prednosti in slabosti omenjenih zasnov kakor tudi ocena prizadevanj za rešitev obstoječih problemov. Udeleženci so poskušali tudi presoditi zasnove krajinskega načrtovanja z vidika Alpske konvencije. Razprave v skupinah so potekale zelo sproščeno in se niso omejevale na posamezne vidike. Tako so se udeleženci seznanili s prednostmi in slabostmi krajinskega načrtovanja v različnih državah in se tudi naučili presoditi, kakšen je delež in kakšne so možnosti instrumentov načrtovanja pri trajnostni rabi alpskih naravnih virov. Ob koncu drugega dne so predstavniki posameznih skupin na kratko povzeli bistvene ugotovitve razprave.

V pisanem loku, ki se je med seminarjem «razpel» nad alpske države, se je pokazalo, da razumevanje pojma, kot je krajinsko načrtovanje, ni tako enostavno, saj so že okvirni zakonski pogoji v posameznih državah zelo različni, poleg tega pa lahko naloge krajinskega načrtovanja segajo od ohranjanja «statusa quo» do izdelave celostnih zasnov prostorskega razvoja.

Ocena poletne akademije 2000

Šest udeležencev iz treh različnih alpskih držav, ki so lani sodelovali na poletni akademiji oziroma dvodnevnem osrednjem seminarju, je v okviru projektnega dela akademije preučevalo položaj v regiji, ki je močno odvisna od turizma. Letos poleti so bili v tej regiji predstavljeni rezultati raziskave.

V dolini Gastein v zvezni deželi Salzburg je pod vodstvom prof. Wernerja Bätzinga in dr. Jürgna Böhmerja z Univerze Erlangen-Nürnberg potekal štiritredenski projektni del na temo «Ekološko prestrukturiranje turističnih središč». Rezultati raziskave so bili predstavljeni ob zaključku prireditve v Lihtenštajnu.

Razumljivo je, da je delo uspešno, če se osvojeno znanje posreduje tudi tistim, ki jih obravnavana problematika neposredno zadeva in če ne bo «obležalo v predalu». Zato so julija letos rezultate predstavili nosilcem odločitev (župani treh krajev v dolini Gastein, predstavniki služb, pristojnih za divjad in protiplazovno gradnjo, predstavniki različnih interesnih skupin itd.) kakor tudi zainteresiranim prebivalcem. V predstavitvi je bil podan pregled vseh prednostih, slabosti in možnih rešitev za začetek uresničevanja trajnostnega razvoja v Gasteinski dolini, pri čemer je bila izpostavljena celovita povezava okolja, gospodarstva in socialnega vidika kot bistvenih področij.

Po uvodnih besedah prof. Bätzinga je Thomas Probst opozoril na morebitne naravne nesreče, ki so se v zadnjih letih spremenile, in na njihove posledice. Zelo aktualno temo je obravnaval Jürgen Böhmer: prikazal je namreč, kako se sčasoma spreminja vodni režim gore, ki jo izkoriščajo za zimski turizem. Henning Meumann je prestavil svoj projekt socialnega turizma (delo in dopust namesto dela in denarja), s pomočjo katerega bi lahko spet izkoristili planinska območja, Žiga Židan pa je predložil zasnovo komunikacije, s katero bi izboljšali pretok informacij, in pri tem poudaril, da je treba izboljšati trenutni način komuniciranja v dolini. Andreas Gschöpf in Brigitte Tassenbacher sta opozorila, kako bi bilo mogoče vsestransko izrabiti vire energije, ki so na razpolago, in poudarila pomen, ki jo taka raba ima za trajnostni razvoj doline. Ob koncu prireditve se je razvila živahna razprava med poslušalci in predavatelji in k besedi so se oglasile posamezne skupine ljudi, ki jim sicer v vsakdanjem življenju ni posvečeno prav veliko pozornosti. Odločitev o tem, kakšno prihodnost bodo prebivalci izbrali, je v njihovih rokah; vsi, ki smo sodelovali pri projektu, pa jim želimo veliko uspeha!

Andreas Gschöpf

©CIPRA-International

V dolini Gastein so razpravljali o trajnostnem razvoju doline.

Postopek poravnave v dolini Gastein

Ur. – Postopek poravnave je zunajsondni postopek reševanja konfliktov, ki se že dolgo uporablja recimo pri reševanju družinskih sporov. V dolini Gastein so postopek poravnave uporabili pri projektu gradnje železniške hitre proge po turski osi v dolini Gastein. Do konflikta je v tem primeru prišlo, ker je bilo pričakovati, da bosta hrup in dodatna raba krajine trajno poškodovala kakovost okolja in škodila regionalnemu gospodarstvu (turizmu).

Avstrijsko planinsko društvo (ÖAV) je leta 1996 vsem gospodinjstvom razposlalo informacijo o gradnji dvotirne železniške proge na področju občine Badgastein. Prebivalce so povprašali tudi o tem, kateri različici gradnje dajejo prednost. Po številnih pripravah so bili določeni partnerji in leta 1998 je

bilo osnovan forum, pristojen za poravnave. Člani so bili med drugim predstavniki Avstrijskih zveznih železnic (ÖBB), deželni odvetniki iz Salzburga, pristojni za okolje, predstavniki občin iz doline Gastein, zdraviliškega in turističnega združenja ter Avstrijskega planinskega društva. Poravnalni forum je skupaj sestavil seznam meril za primerjavo različic gradnje in sestavil končno poročilo kot tudi pogodbo, ki med drugim vsebuje predlog rešitve z utemeljitvijo in zadolžitvijo pogodbenih strank. Pogodba je bila podpisana marca 2001.

Alpski turizem: izšel je zbornik letne konference v Trentu 2000

Oktober lani je v Trentu potekala letna strokovna konferenca CIPRE z naslovom «Alpski turizem. Ekonomska kakovost – ekološka kakovost». Sedaj je na voljo tudi zbornik strokovne konference.

Ur. – Turizem za Alpe prav gotovo predstavlja pomembno in nujno potrebno gospodarsko vejo. Kot pravijo turistični delavci, je eden od najpomembnejših ciljev ustvarjanje delovnih mest. Ta cilj ni v nasprotju z varstvom okolja, prav nasprotno, varstvo okolja gre še dlje: delovnih mest ni mogoče ustvariti na račun kakovosti življenja tistih, katerim so namenjena in ki jim istočasno omogočajo, da lahko v domači regiji živijo in delajo. K visoki kakovosti življenja spada tudi nedotaknjeno okolje in okoljsko ozaveščen način življenja. Turizem lahko v ekološkem in socialnem smislu s seboj prinese tudi obremenjujoče posledice, če se pri njegovem razvoju ne uporabljajo za okolje sprejemljive oblike. Vendar pa se tudi v ekonomskem smislu razmah turizma ne more vedno takoj pohvaliti s finančnim uspehom. Nasprotno, do ustvarjanja vrednosti pogosto prihaja kje drugje in ne v turističnih regijah. Kakor so pokazala predavanja predavateljev letne konference, obstaja o resničnem učinku turistično usmerjene gospodarske strukture še mnogo neznank.

Vprašanja, ki jih zastavlja zbornik, so naslednja: Koliko turizma potrebuje določena regija? Kako bi bilo mogoče povečati ustvarjanje vrednosti in le-to porazde-

liti na lokalni ravni? S pomočjo katerih sistemskih vplivov bi lahko pri nespremenjenem obsegu prometa ustvarili čim več delovnih mest?

Zbornik vsebuje prispevke k obširnima temama «Turizem in ustvarjanje vrednosti v nekaterih alpskih regijah» in «Trajnostni regionalni razvoj». Na zasedanju je bilo predstavljenih nekaj zelo zanimivih primerov trajnostnega regionalnega razvoja, ki so prav tako navedeni v zborniku, kot npr. «sirova cesta» v Bregenzwaldu ali pa ozemeljska zveza doline Cembra. Zbornik vsebuje tudi izvlečke iz razprav predavateljev na okrogli mizi ter razprave s poslušalci. V dodatku so navedene tabele in diagrami s podatki o temah, kot so zimski športniki, varnost na snegu, zasneževalne in prometne naprave.

Zbornik ne daje odgovorov na vsa vprašanja, vendar pa opozarja, kaj je v alpskem turizmu narobe in kaj je dobrega.

Zbornik «Alpski turizem. Ekonomska kakovost – ekološka kakovost» lahko v francoskem, italijanskem ali nemškem jeziku naročite pri CIPRI-Italija na naslovu cipra@arpnet.it ali pri CIPRI-International na e-naslovu cipra@cipra.org ali na internetu na spletni strani www.cipra.org.

Nova območja svetovne naravne dediščine morda tudi v Alpah

Od 18. do 22. junija 2000 je v Hallstattu v gornjeavstrijskem Salzkammergutu potekalo srečanje strokovnjakov s celotnega alpskega prostora, na katerem so organizatorji UNESCO, krovna okoljska organizacija Umweltdachverband in CIPRA zahtevali več finančnih sredstev za nacionalna območja svetovne naravne dediščine. Regija Hallstatt-Dachstein v Salzkammergutu, ki je bila leta 1998 razglašena za spomenik svetovne dediščine, je doslej edina alpska krajina, ki ji je UNESCO podelil ta status.

Eden od rezultatov srečanja, na katerem so bila predstavljena območja v Alpah, ki jim bo morda v prihodnje podeljen status svetovne naravne dediščine, je tudi ta, da se Narodnemu parku Visoke Ture po besedah strokovnjakov obetajo dobre možnosti za vpis na sez-

nam svetovne dediščine. Ob tej priložnosti je izšel tudi zbornik v angleškem jeziku, ki vsebuje zbrane prispevke s srečanja. Cena zbornika je 82,50 ATS (6.- evrov), naročite pa ga lahko na naslovu:

Umweltdachverband, Alser Strasse 21, A-1080 Wien, tel.: 01/40113-0, e-pošta: office@umweltdachverband.at.

Bettina Scheiderbauer, CIPRA-Avstrija

Kmalu bo izšlo 2. poročilo o Alpah!

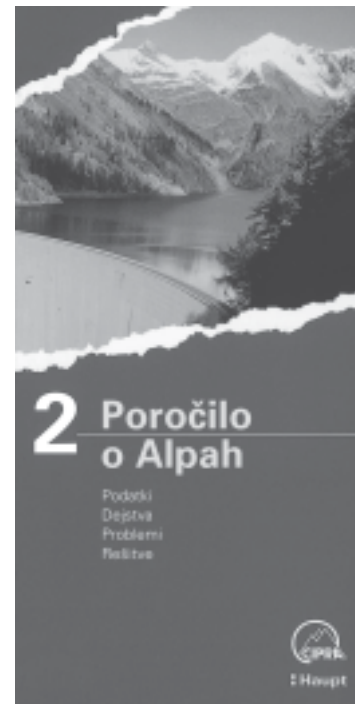
Ur.– «2. poročilo o Alpah» nadaljuje tradicijo: tako kot prvi del poročila združuje tudi njegovo nadaljevanje mednarodno strokovno znanje, je barometer aktualnih razvojnih gibanj, hkrati pa osnova za pobude in modele, ki so usmerjeni v prihodnost. Pri tem doslej najobsežnejšem pregledu stanja v alpskem prostoru so sodelovali strokovnjaki iz vseh alpskih držav od Francije do Slovenije.

V poglavjih «Prebivalstvo in kultura», «Perspektivni razvoj», «Alpska politika in omrežja» ter «Spremembe podnebja» je nastala nova podoba o življenju v Alpah. Izbrane prispevke in tudi za laike razumljive strokovne članke dopolnjujejo podatki in raziskave, ki so bili zbrani samo za ta zbornik, analizirajo pa

področja, kot so hribovsko kmetijstvo, gorski gozd, energija ter prostorsko načrtovanje in varstvo tal.

Pričujoča knjiga je tako nepogrešljiv vir podatkov za vse, ki v Alpah živijo, delajo, načrtujejo ali ustvarjajo politiko. Namenjena pa je tudi vsem turistom, ki skozi alpski svet ne želijo le potovati, temveč ga tudi spoznati.

Poročilo o Alpah – temeljni prikaz nekega privlačnega življenjskega prostora.

Iz uvodne besede predsednika

«Ali bodo Alpe še naprej primerne za bivanje?» so se spraševali številni novinarji po katastrofalnih snežnih plazovih, ki so prizadeli alpsko območje pozimi leta 1999. Isto vprašanje se je ponovno pojavilo po poplavih in hudournih vodah jeseni leta 2000. In zagotovo si bomo morali to vprašanje spet zastaviti, ko se bodo zaradi segrevanja podnebja odtajala stalno zamrznjena tla, v dolino pa bodo zgrmele ogromne količine gruščja ter uničile naselja in prometne povezave.

Vendar pa podoba o Alpah kot območju «naravnih katastrof», od koder bi bilo treba prebivalstvo čim hitreje evakuirati, ni ustrezna. Večji del prebivalcev v Alpah živi v mestih in na zgoščenih območjih, kjer življenje vsak dan ogroža motorizirani promet – in ne le plazovi ali hudourniki. Celo v podeželskem alpskem svetu so ekstremni naravni pojavi izjema. Seveda so lahko njihove posledice uničujoče, zato je večja ozaveščenost ljudi o tveganju povsem ustrezna.

«Podivjane naravne sile» so del dinamike gora. Strmi tereni, velika nihanja v temperaturah in padavinah, občutljiva vegetacija v višjih legah in številni drugi dejavniki so Alpe oblikovale v dinamičen ekosistem, ki zahtevam ljudi po njegovi rabi postavlja precejšnje omejitve.

Samo deset do dvajset odstotkov alpskega prostora je primernih za intenzivno rabo. Pritisk na tovrstna najboljša zemljišča je ogromen in tako bo predele na

alpskem obrobju, glavne doline in turistične centre vsak čas v celoti zajel proces urbanizacije, medtem ko se odročne vasi in doline vedno bolj praznijo. Umik s površine ustvarja sicer nov prostor za divjino, istočasno pa veliko izgubljata krajina in njena kultura.

Poročilo o Alpah pa ne navaja samo aktualnih problemov in ne analizira samo vzrokov napačnega razvoja, temveč poroča tudi o obetavnih rešitvah ter izvajanju projektov, ki lahko služijo kot zgled. Pri tem lahko opazimo, da večino obetavnih pobud predlagajo posamezniki, manjše skupine ali občine. Naloga države in skupnosti držav pa bi morala biti omogočiti ugodne okvirne pogoje za tovrstne pobude ter le-te spodbujati z večjimi finančnimi sredstvi.

Prepričani smo, da se je izplačal velik trud, vložen v pripravo in izdajo drugega poročila o Alpah, ki je tudi tokrat istočasno izšlo v štirih jezikih. Skupaj s prvim delom je tako nastalo tematsko raznovrstno in obsežno delo, iz katerega je mogoče marsikaj zaslutiti o širini in bogastvu alpskega loka in ki kljub zapletenim problemom odpira veliko obetavnih perspektiv za prihodnost.

Vse prebivalce alpskega prostora vabimo, da se s pričujočo knjigo odpravijo na pot presenetljivih in raznolikih odkritij, na kateri jih bo spremljalo več kot sedemdeset avtorjev iz vseh alpskih držav.

Andreas Weissen, predsednik CIPRE-International

Posebna ponudba

2. poročilo o Alpah lahko naročite pri CIPRI, Im Bretscha 22, 9494 Schaan, cipra@cipra.org ali v knjigarnah. Cena: 38 CHF (24.90 evrov), vključno s poštnino. Posebna ponudba CIPRE: prvi in drugi del poročila o Alpah lahko naročite za 60 CHF (40 evrov), vključno s poštnino in stroški razpošiljanja.

Italija: gradnja novih cest namesto uresničevanja prometnega protokola

Z veliko hrupa, ki ga je pospremila visoka kulinarika, se je odvijalo prvo zasedanje Alpske konvencije, odkar ji predseduje Italija. Vsebinsko pa je bilo zasedanje bolj skromno. Zdi se, da v Italiji menijo, da je Alpska konvencija že v zatonu...

Obveščanje medijev pred 19. zasedanjem Stalnega odbora.

Ur. – Odkar je Italija pred letom dni prevzela predsedstvo Alpske konvencije, se je odlikovala predvsem s svojo nedejavnostjo. Končno je bil določen datum prvega zasedanja Stalnega odbora Alpske konvencije pod italijanskim predsedstvom – 6. in 7. september 2001. Ker pa je bilo gradivo za zasedanje odposlano šele nekaj dni pred začetkom zasedanja, se ministrstva posameznih držav sploh niso utegnili dogovoriti o pomembnih odločitvah.

Odsotnost Evropske unije

Številne države so izrazile svoje nezadovoljstvo, ker se Evropska unija spet ni udeležila zasedanja. Države članice Evropske unije, ki so članice Alpske konvencije, torej Avstrija, Francija, Italija in Nemčija, se bodo v Bruslju zavzele za to, da bi se Evropska unija spet vključila v proces Alpske konvencije.

Na zadnji konferenci ministrov za okolje, tj. 6. alpski konferenci, ki je bila 31. oktobra 2000 v Luzernu, je bil sprejet sklep o ustanovitvi delovne skupine, kar naj bi pospešilo uresničevanje IV. poglavja prometnega protokola «Nadzor in ocena». Za predsedstvo te skupine kandidirajo Avstrija, Francija in Italija.

Bo treba prometni protokol spet spreminjati?

Italijansko predsedstvo je mnenja, da bi morala delovna skupina predlagati tudi morebitne spremembe prometnega protokola. Kaj naj bi to pomenilo, ni težko uganiti. Italija je namreč v dogovoru z deželo Veneto predvidela številne projekte za gradnjo novih cest, ki so v očitnem nasprotju s prometnim protokolom (glej članek na strani 13).

Domnevamo lahko, da se druge pogodbenice ne bodo strinjale s spremembo prometnega protokola, ki je bil po desetletnih prizadevanjih lansko leto končno sprejet in podpisan. Če bi ga že spet spreminjali pred ratifikacijo, bi mu s tem zadali smrtni udarec. Na naslednjem zasedanju bo sklenjeno, kdo bo predsedoval delovni skupini; še prej pa bo treba oceniti, ali bi lahko delovna skupina za izvedbene mehanizme prevzela tudi naloge te delovne skupine (prim. CIPRA-Info št. 61, stran 9).

Ali prebivalstvo in kultura nista pomembna?

Ministrstva za okolje so lansko leto sklenila sklicati delovno skupino za prebivalstvo in kulturo, ki pa naj ne bi izdelala osnutka ustreznega protokola, kot ga predvideva Alpska konvencija, temveč bi samo zbrala gradivo o tej temi.

Alpske države so predsedstvo te delovne skupine zaupale Italiji, čeprav je Italija očitno preobremenjena že z vodenjem predsedstva Alpske konvencije. Sedaj nam preostane samo še upanje, da ta nova obremenitev uradnikov v Rimu ne bo privedla do tega, da se na področju prebivalstva in kulture preprosto ne bo nič zgodilo.

CIPRA je kritizirala tudi ozko obravnavanje pojma kulture v gradivu, ki jo je za razpravo pripravila Italija: področje kulture v Alpah se namreč ne omejuje samo na jezikovne manjšine in starodavne tradicije. Druge države so podprle zahtevo CIPRE, da je treba gledati na kulturo v širšem smislu in pri tem upoštevati tako družbenogospodarske kot tudi družbenokulturne vidike.

Kmalu stalni sekretariat?

Odločitev, kje bo sedež stalnega sekretariata Alpske konvencije, bo sprejeta na 7. alpski konferenci, ki bo predvidoma konec novembra 2002 v Bolzanu. Že nekaj časa sta kot kandidata določena Innsbruck in Bolzano. V Švici bi sedež stalnega sekretariata rada postala mesta Davos, Luzern, Sion in Lugano, v Franciji pa Grenoble, Aix-les-Bains, Chambéry in Gap. V naslednjih mesecih se bosta obe državi morali omejiti samo na enega kandidata.

Vse alpske države pa so obljubile, da bodo vse podpisane protokole Alpske konvencije ratificirale v teku leta 2002.

Po zaključku redakcije smo prejeli informacijo, da je italijanski minister za promet pripravljen spoštovati Alpsko konvencijo in da njegova vlada ne načrtuje izgradnje Alemagne prek Južne Tirolske ter avtocestne povezave med Brescia in Stuttgartom. Ostaja pa vprašanje, kako potem razumeti dogovor med Rimom in deželo Veneto (gl. stran 13).

Primer za belo knjigo

Certificiranje gozdov v Lihtenštajnu

Ur. – Kot prva država na svetu je Lihtenštajn izvedel postopek certificiranja celotne gozdne površine na podlagi svetovno veljavnih meril trajnosti. Gozdovi zavzemajo v Lihtenštajnu 55,6 km² površine, kar ustreza približno tretjini njegove celotne površine. Certificiranje je bilo opravljeno po merilih Forest Stewardship Council (FSC), ki je bil ustanovljen leta 1993 v Torontu, da bi tako bilo mogoče uresničiti načela trajnostne rabe gozdov, ki so bila sprejeta na konferenci v Rio leta 1992.

Certificiranje gozda je vrednotenje gospodarjenja z gozdom, ki ga izdela neodvisna služba. S pomočjo tega postopka je mogoče zagotoviti, da je ohranjanje gozda in gospodarjenja z njim usmerjeno v ekonomski, ekološki in socialno trajnostni način, ter nakazati

ukrepe za izboljšave. V analizi prednosti in pomanjkljivosti so bile preverjene vse gozdnogospodarske dejavnosti. Postopek certificiranja je trajal približno dve leti, vse do podelitve certifikata v Vaduzu v letošnjem avgustu.

Pri gospodarjenju z gozdovi v Lihtenštajnu se se med drugim pozitivno izkazali naslednji elementi: v praksi dobro izpeljani instrumenti, komunikacija med uradom in občinskimi gozdarji kakor tudi napredek v reševanju problemov v zvezi z gozdovi in divjadjo. Vendar je revizorska skupina zahtevala izpolnitev določenih pogojev na področju intenzivnega lova, vzpostavljanja zavarovanih območij za divjad, načrtovanja dela, nadzorovanja uspešnosti ukrepov stabilnosti v varovalnem gozdu ter varnosti pri delu.

© CIPRA-International

V Lihtenštajnu so opravili certificiranje celotne gozdne površine na podlagi mednarodno veljavnih meril trajnosti.

Protokol o gorskem gozdu, 1. člen:

Cilj tega protokola je ohranjanje in po potrebi razvoj, razširitev ter izboljšanje stabilnosti gorskega gozda kot sonaravnega življenjskega prostora. Temeljni pogoj za izpolnjevanje funkcij, navedenih v preambuli, je negovalno, sonaravno in trajnostno gospodarjenje z gorskimi gozdomi.

Primer za črno listo

Projekti za gradnjo cest v Italiji

Ur. – Kot sta izjavila državni sekretar za promet in deželni odbornik za promet v deželi Piemont, bo italijanska vlada v letu 2002 poskusila vključiti projekt Mercantour (tj. izgradnjo avtoceste na relaciji Cuneo - Nica) v okvirni zakon, ki naj bi določil nove strateške projekte.

Poleg tega je bil v letošnjem avgustu potrjen sporazum med Italijansko republiko in deželo Veneto, ki med drugim predvideva izvedbo različnih projektov, kar pa je v nasprotju s prometnim protokolom Alpske konvencije: načrtovane povezave, kot so tirensko – brennerski koridor – avtocesta Parma – Nogarole Rocca ter tirensko – brennerski koridor – avtocesta Valdastico - sever, bodo povzročile, da se bo promet na brennerski avtocesti povečal. Drugi projekti predvidevajo posodobitev in varnostno ureditev državne ceste 51 v okviru avtoceste Alemagna in preučitev možnosti za nadaljevanje gradnje avtocestne osi A 27 (Alemagna) proti severu.

Kot je izjavil italijanski minister za infrastrukturo in promet, želi vlada v zvezi s povezavo Brescia s Stuttgartom preučiti možnosti za izvedbo projekta, ki bi poleg železniške obsegal tudi cestno povezavo.

Vsi ti projekti niso predvideni ne v nacionalnem načrtu za prometno področje ne v okviru transevropskih omrežij (TEN) in so v očitnem nasprotju s prometnim protokolom, saj ne sodijo k tisti prometni infrastrukturi, «za gradnjo katere je bil v trenutku podpisa Protokola v okviru njihove pravne ureditve že sprejet sklep ali za katero bi bila potreba po gradnji določena z zakonom» (drugi odstavek 8.člena Protokola o prometu), in ker bodo to postale prometne žile, na katerih se bo obseg prometa prek Alp samo povečal.

Protokol o prometu, 11. člen:

Pogodbenice se odpovedujejo gradnji novih čezalpskih in znotrajalpskih cest višjega reda.

Nadaljuje se gradnja avtoceste A7 do Füssna

Bavarsko Vrhovno upravno sodišče je avgusta zavrnilo tožbo, ki so jo bavarske organizacije za varstvo narave vložile zoper sklep o izgradnji zadnjih 14 kilometrov dolgega odseka avtoceste A7 med Nesselwangom in Füssnom v Ostallgäu. Tako sedaj obstaja nevarnost, da bo uničena ena najlepših krajin v bavarskem alpskem predgorju in najdragocenejših življenjskih prostorov. Avtocesta ni samo ekološka katastrofa, temveč je tudi s prometnopolitičnega vidika popoln nesmisel: vsakdanji zastoji v času dopustov se bodo s sedanjega izhoda z avtoceste pri Nesselwangu samo premaknili za 14 kilometrov proti začetku dvocevne predora, ki meji s Tirolsko. Okoljske orga-

nizacije so zato predlagale gradnjo dvopasovne magistralne ceste: ta bi lahko hitreje razbremenila Nesselwang, Pfronten in Hopferau, torej kraje, ki so sedaj zelo obremenjeni zaradi tranzitnega prometa, bila pa bi tudi bistveno sprejemljivejša za okolje kot avtocesta na manj fleksibilni trasi. V nasprotju s prvotnimi načrti so sedaj dosegli vsaj to, da bodo prek Enzenstettenskega barja, ki je zavarovano območje skladno z direktivo za varstvo flore, favne in habitatov, zgradili most in nekaj protihrupnih predorov. Zaradi uničenja, ki ga lahko žal pričakujemo, pa vsi ti ukrepi ostajajo le na pol poti...

Andreas GÜthler, CIPRA-Nemčija

Če bodo nadaljevali z gradnjo A7, grozi nevarnost, da bo uničena ena najlepših krajin alpskega predgorja na Bavarskem

©Grafični prikaz, povzeto po izjavi za tisk BN

Cestnina za tovorna vozila v Nemčiji: korak naprej k pravičnejšim cenam v evropskem tovornem prometu

Cestnina za tovorna vozila, ki jo nameravajo uvesti v Nemčiji, dobiva sicer konkretnjšo obliko, vendar pa so za predlog ureditve tega vprašanja, kot ga je predložila vlada, še vedno značilne velike pomanjkljivosti. Tako naj bi se cestnina plačevala samo na avtomobilskih in posameznih magistralnih cestah, pa tudi njena višina ne ustreza dejanskim stroškom, ki jih povzročajo tovorna vozila. Prav tako niso upoštevani zunanji stroški (škoda, povzročena na okolju, stroški zaradi negativnih vplivov na nesreče in zdravje). Prometni minister Bodewig je predlagal 0,27 DEM do 0,37 DEM za kilometer, kar bi bilo razporejeno glede na emisije in število osi posameznega tovornega vozila. To pa je veliko manj, kot pobere recimo Švica.

Velika neenotnost vlada v Nemčiji tudi glede vprašanja, kako uporabiti prihodke, ki jih bodo zbrali iz taks za težka

tovorna vozila glede na obremenitev (t.i. LŠVA). Nekateri zahtevajo, da se vsi prihodki namenijo za investicije v cestni infrastrukturi, špediterji pa bi raje videli, da bi iz tega vira prejeli nadomestilo za nastale stroške, saj so v primerjavi s konkurenco iz tujine v slabšem položaju. Spet drugi se zavzemajo za predlog, da bi se zbran denar porabil zlasti za spodbujanje železniškega prometa, saj je preusmeritev prometnih tokov na prometne nosilce, ki so za okolje sprejemljivejši, ne nazadnje politični cilj.

Končno pa bo učinek nujnih sprememb na tem področju viden šele takrat, ko bo plačevanje cestnine kombinirano s prepovedjo (nočne) vožnje tovornih vozil, z omejitvijo hitrosti in teže vozil, temu pa bi bilo treba dodati še kilometrine, ki bi jih uvedli po možnosti v čim več državah.

Heike Aghte, direktorica Zveze LŠVA za Evropo

Italija in male hidroelektrarne

Ur. – V Italiji, zlasti v Piemontu, lahko že nekaj let opazujemo velik gospodarski razmah na področju rabe vodne energije. V primerjavi s prejšnjimi leti se je v pokrajini Cuneo povečalo število prošenj za dodelitev koncesij za rabo vodne energije. Nekaj časa je bilo treba prošnje predložiti interdisciplinarnemu tehničnemu odboru, ki je nato podal svoje neodvisno strokovno mnenje, sedaj pa so se pristojne oblasti v pokrajini svetovalni dejavnosti odbora odpovedale. Trenutno je v postopku za pridobitev dovoljenja okrog 90 prošenj, nekaj malih hidroelektrarn je bilo že postavljenih oz. se gradijo, vse to pa ima precejšnje posledice za krajino in okolje.

Posebej problematično je visoko število malih hidro-

elektrarn in če ne bodo zaustavili njihovega prekomernega širjenja, bo to povzročilo nepopravljivo škodo ne samo za vodni režim v dolinah, temveč prek tega tudi za zadnje naravne ekosisteme, ki so vsaj do neke mere še naravni. Tako »žrtvovanje« okolja pogostokrat opravičujejo z argumentom pridobivanja energije, ki naj ne bi zavzemalo velikih razsežnosti in ki se nikakor ne more primerjati s povzročeno škodo. Pri malih hidroelektrarnah tudi niso predvideni izravnalni bazeni, ki bi zagotavljali, da je v vodotokih na razpolago minimalna količina vode. Seveda je vodna energija obnovljiv in okolju prijazen vir energije, a kljub temu se je treba neomejenemu izkoriščanju in uničevanju narave postaviti po robu.

Zasnova turističnega razvoja za gorsko območje v Lihtenštajnu

Lihtenštajnski Malbun je kraj, ki obiskovalcem ponuja storitve gorskega in zimskega turizma. Velike težave se pojavljajo zaradi prometa, zlasti ob lepem vremenu. Prav tako je vedno bolj občutiti tudi konkurenco večjih turističnih krajev, v Malbun pa prihaja vedno manj gostov iz Renske doline.

Potrebne so nove ideje, nove zasnove, za pomoč so zaprosili tudi strokovnjaka s področja turizma. Zadnja leta se je veliko govorilo o projektih za umetno zasneževanje, zato se lokalne okoljske organizacije bojijo, da se pri tem ne bo v zadostni meri upoštevala narava in krajina in da se bo pozabilo na trajnostno načelo.

Pred kratkim so se tako prvič sestali predstavniki

države, turizma in okoljskih organizacij. Projekti o zasneževanju niso več aktualni, osrednja pozornost je sedaj namenjena družinskemu turizmu. Prek tedna bi dodaten zaslužek lahko prinesel tudi t.i. kongresni turizem. Izdelati bo treba tudi zasnovo prometne ureditve, ki predvideva prepoved motoriziranega prometa v vasi in spodbujanje ter propagiranje zimskega pešačenja. Z vidika trajnostnega razvoja in za varstvo narave so vse to spodbudni znaki.

Na vrsti so dejanja in Malbun lahko za celotno regijo zastavi novo razvojno usmeritev.

Alexander Hauri, CIPRA-Lihtenštajn

©Marco Nescher

V Malbunu iščejo nove ideje in zasnove za področje turizma.

Neodkritost razprav o varnosti ogroža alpske ledenike

Slike o tragični nesreči v kaprunskem predoru, ki je terjala 155 življenj, je še vedno pred našimi očmi in zato se zdi toliko bolj ciničen zadnji potek dogodkov na Tirolskem, kjer katastrofo zlorabljajo za to, da bi si lahko izborili možnosti za ureditev novih dostopov do ledeniškega območja. Kot kaže primer pitztalskega ledenika, Tirolska špekulira z možnostjo, da bi pod krinko «vidika varnosti» prek zavarovanega območja ledenika uredila nove proge, ki bi v nadaljevanju omogočile povezavo obstoječih smučišč z «mega smučanjem». Načrt, po katerem naj bi uredili smučarsko progo na zavarovanem območju ledenika, naj bi po besedah Ganglove, članice tirolske deželne

vlade, omogočal samo evakuacijo ljudi, ki bi v primeru nesreče ostali «ujeti» na vrhu. Žrtvam, ki so ujeti v gorečem predoru, seveda tako slikovit spust z ledenika ne pomaga kaj dosti... WWF, Avstrijsko planinsko društvo, Prijatelji narave in deželni odvetniki, pristojni za okoljska vprašanja, načrtovanemu projektu nasprotujejo, WWF pa vlado poziva, naj izdela nacionalni varnostni načrt, pri čemer naj bo še posebej upoštevan naravovarstveni vidik, ne pa, da izkoriščajo varstvo ljudi na račun varstva narave.

Andreas Baumüller, WWF Avstrija

Nemčija: projekt okoljskega izobraževanja v okviru mednarodnega leta gora

CIPRA-Nemčija želi mednarodno leto gora 2002 izkoristiti za začetek projekta o okoljskem izobraževanju, katerega cilj je večja seznanjenost šolarjev z Alpami in Alpsko konvencijo. Projekt podpira Zvezni nemški sklad za okolje, Sklad Gregorja Louisoderja za okolje ter bavarsko ministrstvo za okolje kakor tudi za kulturo. Osnovni elementi projekta so šolski natečaj za okolje «Dejavno za Alpe», interaktivna potujoča razstava za zainteresirane šole, akcijski program za šole in šolska letovišča ter smernice za učitelje, ki vsebujejo pobude za obravnavo te tematike pri pouku, na

projektnih dnevih ter šolskih izletih. Pri tradicionalnem prižiganju opozorilnih kresov avgusta meseca («Ogenj v Alphah») so se za ta projekt navdušili zlasti otroci in šolarji. Pričakujemo, da bodo v letu mednarodnih gora podobne projekte okoljskega izobraževanja, namenjene šolarjem, izvedli tudi v drugih alpskih državah. Že sedaj se veselimo poglobljene sodelovanja! Z nami se lahko prek pisarne CIPRA-Nemčija povežejo tudi zainteresirane (nemške) šole.

Andreas GÜthler, CIPRA-Nemčija

Kako vidijo Alpe otroci

©WWF

Sleč - otroci rišejo svoje okolje

Svetovni sklad za varstvo narave (WWF) je pred kratkim povabil vse otroke in njihove učitelje, da sodelujejo na velikem mednarodnem projektu «Kids for the Alps».

Odraslim so danes na voljo številne prireditve, prav tako imajo veliko možnosti za razprave. Sedaj pa so tudi otroci dobili priložnost, da izrazijo svoje mnenje in povedo, kako si predstavljajo prihodnost. Nov projekt «Kids for the Alps», ki ga je pripravil WWF in podprlo Omrežje občin «Povezanost v Alpah», je namenjen otrokom, ki so stari od 9 do 13 let in živijo na območju Alp. Cilja projekta je ugotoviti, kaj menijo o svojem življenjskem okolju otroci, kako gledajo na skupno dediščino, kakšna so njihova pričakovanja in želje.

Projekt je razdeljen na dva dela. Otroci so vabljeni, da se od 2001 pa do februarja 2002 skupaj s svojim razredom ali sami udeležijo likovnega natečaja «Alpe: nariši okolje, v katerem živiš!». Drugi del predvideva obisk predstavnikov WWF v sedmih alpskih državah, kjer bodo zbirali risbe in želje otrok in jih posredovali politikom. Nagrade, ki jih bodo otrokom podelili ob zaključku projekta, bodo poplačale njihov trud: plišaste alpske živali in številne druge nagrade jih bodo vedno spominjale na to akcijo.

Rišemo sedanjost...

predstavljamo si prihodnost

Da bi lahko nekaj varovali, moramo to najprej spoznati. Risbe naj bi seveda prikazale svet, v katerem živijo otroci, posebnosti domačega kraja (živalski in rastlinski svet, življenjski prostor, delo in značilne proizvode, nenavadne znamenitosti v domačem kraju), predvsem pa naj bi otroci narisali, kako si predstavljajo prihodnost.

Na spletni strani www.kids-for-the-alps.net, ki so jo odprli posebej za ta projekt, si lahko otroci med seboj izmenjujejo svoja mnenja o lepoti, enkratnosti in raznolikosti Alp. Prav tako lahko razmišljajo o vprašanih, povezanih s trajnostnim razvojem, in preučujejo, kakšni so pogoji za vzpostavitev ravnotežja med človekom in naravo.

Sidonie Chevrier in Isabella Bustelli, WWF Švica

Informacije in prijava na spletnem naslovu: www.kids-for-the-alps.net

Sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza (FL) je finančno podpril izid te številke biltena CIPRA-Info.

AZB FL-9494 Schaan / P. / Journal
1/01

Adressberichtigungen nach A1, Nr. 552, melden.

Zutreffendes durchkreuzen – Marquer ce qui convient Porre una crocetta secondo il caso	Nicht abgeholt non rice- vuto ritirato	Annahme verweigert Refusé Respinto	Gestorben Deceduto
Weggezogen, Nachsendefrist abgelaufen Dépense réglée dépense expirée Trascurato	Un- bekannt Procurato ignoto sicuro	Adresse unabhängig indiscreta insufficiente	
Termini di spedizione scaduto			

IMPRESUM

Obvestila CIPRE

izhajajo 4-krat letno

Impresum Obvestila CIPRE – izhajajo 4-krat letno – Uredništvo (Ur.): Andreas Götz, Elke Haubner, Cristina Fislser – CIPRA-International – drugi avtorji: Andreas Gütthler CIPRA- Nemčija, Bettina Scheiderbauer CIPRA- Avstrija, Alexander Hauri CIPRA-Lihtenštajn, Andreas Gschöpf, Heike Aghte, Andreas Baumüller, Isabella Bustelli, Sidonie Chevrier – Prevodi: Interlingua Vaduz, Carlo Gubetti, Nataša Leskovic-Uršič – Pri ponatizu zaželenja navedba vira – Natisnjeno na recikliran papir – Nemška, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 13.850 – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein.

CIPRA-International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,
tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, cipra@cipra.org, spletna stran: www.cipra.org

Nacionalni odbori:

CIPRA-Österreich, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien
tel.: 0043 1 40 113 36, faks: 0043 1 40 113 50, cipra@umweltdachverband.at

CIPRA-Schweiz, c/o Mountain Wilderness, Postfach 1622, CH-8040 Zürich
tel.: 0041 1 461 39 00, faks: 0041 1 461 39 49, mountainwilderness@swissonline.ch

CIPRA-Deutschland, Waltherstrasse 29, D-80337 München,
tel.: 0049 89 54 42 78 50, faks: 0049 89 54 42 78 99, info@cipra.de, www.cipra.de

CIPRA-France, 5, Place Bir hakeim, F-38000 Grenoble,
tel.: 0033 476 01 89 08, faks: 0033 476 01 89 07, cipra.france@wanadoo.fr

CIPRA-Liechtenstein, c/o LGU, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
tel.: 00423 232 52 62, faks: 00423 237 40 31, lgu@lgu.LOL.li, www.lgu.li

CIPRA-Italia, c/o Pro Natura Torino, via Pastrengo 20, I-10128 Torino
tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 534 120, cipra@arpnet.it

CIPRA-Slovenija, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana,
tel.: 00386 1 200 78 00 (int. 209), cipra@gozdis.si

Regionalni odbor:

CIPRA-Südtirol, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Kornpl. 10, I-39100 Bozen
tel.: 0039 0471 97 37 00, faks: 0039 0471 97 67 55, natur@dnet.it, www.umwelt.bz.it

Podporni član:

Nederlandse Milieu Groep Alpen (NMGa), Keuchenushof 15, 5631 NG Eindhoven,
tel.: 0031 40 281 47 84, nmg@bergsport.com, www.nmg.bergsport.com